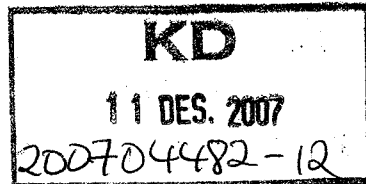

ADHD-foreningen • Afasiforbundet i Norge • Autismeforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Dysleksiforbundet i Norge • Forbundet Tenner og Helse
• Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Fragilt X- Syndrom • Foreningen for Hjertesyke barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Foreningen
for Muskelsyke • Foreningen for Søvn sykdommer • Hørselshemmedes Landsforbund • Intereseforeningen for LMBB syndrom • Kluefeltforeningen
i Norge • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde • Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende • Landsforeningen
Alopecia Areata • Landsforeningen for hjerte- og lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte
• Landsforeningen for Pårørende Innen Psykiatri • Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøyelsesykdommer • Leverforeningen
• Marfanforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma -og Allergiforbund
• Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Norges Migreneforbund • Norges
Parkinsonforbund • NORILCO • Norsk Kraniofacial Forening • Norsk Cellakiforening • Norsk Dysmeliforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Forening for
Anafalresi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom • Norsk Lymfødemforening • Norsk Forening for Nevrofibromatose
• Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk forening for Tuberos Sklerose • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Immunsviktforening • Norsk
Intereseforening for Kortvokste • Norsk Intereseforening for Stamme • Norsk Keratoseforening • Norsk Landsforening for Laryngektomerte • Norsk Tourette
Forening • Norsk Porfyriforening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Thyreoideaforbund • Prostatakreftforeningen (PROFO)
• Ryggforeningen i Norge • Rådgivning om spiseforstyrrelser • Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen • Støtteforening for Kreftsyke Barn • Turner
Syndrom Foreningen i Norge • Vestlandske Blindeforbund

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 - Dep
0032 OSLO

Vår fil: B07-ÅTS039
Vårt arkivnr: 402
Saksbehandler: Åsta Tale Strand

Oslo, 10. desember 2007

Høring på NOU 2007:11 Studieforbund – læring for livet

Vi viser til høringsbrev datert 28. september der vi blir bedt om å kommentere Tronutvalgets vurderinger på enkelte områder. Innledningsvis vil vi gi en presentasjon av studiearbeidet i funksjonshemmedes organisasjoner og FFO.

Om studiearbeidet i funksjonshemmedes organisasjoner og FFO

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) er en interessepolitisk organisasjon med 67 medlemsorganisasjoner. 45 av våre medlemsorganisasjoner er tilsluttet Funksjonshemmedes Studieforbund (FS). FFO og FS har et tett samarbeid, men FFO har også egne voksenopplæringstiltak. Mens den tradisjonelle og lokalbaserte kursvirksomheten i funksjonshemmedes organisasjoner går i regi av FS, har FFO sett det som sitt mål å kunne tilby tillitsvalgte og ansatte i funksjonshemmedes organisasjoner en skoling innenfor det interessepolitisk arbeidet. Dette er for at organisasjoner av og med funksjonshemmede og kronisk syke skal kunne være interessepolitiske aktører i samfunnet på vegne av sine medlemmer. I tillegg er det mer enn 20 organisasjoner i FFO, i hovedsak små, som ikke er tilsluttet FS på grunn av sin størrelse. For FFO er det viktig at det tilbys opplæring også til denne gruppen av funksjonshemmede.

Kurs i funksjonshemmedes organisasjoner er både diagnose- og aktivitetsrelatert. Dette er tilbud som bidrar til å hjelpe funksjonshemmede til å mestre hverdagen og å fungere i samfunnet. For mange som lever med en funksjonshemning eller kronisk sykdom er en møteplass som det studievirksomheten representerer viktig for å ha en sosial arena i en ny livssituasjon. Studievirksomheten er også viktig for å komme ut av isolasjonen.

FS er ett av de studieforbundene der aktiviteten har økt tross reduserte bevilgninger. Etterspørselen etter kursene er stor, og målgruppen er kontinuerlig økende. Dette illustrerer hvor viktig studiearbeidet er for funksjonshemmedes organisasjoner.

Generelt om utredningen

FFO ser det som en styrke at utvalget har lagt fram en enstemmig innstilling. Svakheten er at innstillingen er mindre tydelig og mindre konkret enn det som kunne vært ønskelig sett fra FFOs side. Det er vanskelig å se hva som kan bli resultatene på de områdene som er viktigst for funksjonshemmedes organisasjoner, og spesielt gjelder dette framtiden til § 24 midlene. FFO har i sine innspill ønsket en større fleksibilitet i forhold til alder, kurstimer og deltakertall. Dette ønsker vi å kommentere videre i dette høringssvaret.

FFO vil gi honør til utvalgets forsøk på en "opprydning", og ser at det her er foreslått grep som vil styrke frivillighetsperspektivet innenfor studievirksomheten. Dreiningen i utvalgets innstilling harmonerer godt med den Frivillighetsmeldingen Regjeringen la fram en måned tidligere.

Ny målstruktur

Utredningens forslag til overordnede mål for studieforbundenes virksomhet samsvarer godt med det FFO er opptatt av i forhold til den framtidige virksomheten. Vi opplever at det for funksjonshemmede er to viktige perspektiv i disse overordnede målene. "Å bekjempe utstøting og bidra til inkludering" omhandler funksjonshemmedes deltakelse generelt. Noen av de andre målformuleringene omhandler studiearbeidet som virkemiddel for å gi individet en bedret livssituasjon og bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap. I forhold til studiearbeidet i funksjonshemmedes organisasjoner er det dette perspektivet som gjør studiearbeidet så utrolig viktig. FFO vil også legge vekt på studiearbeidet som ledd i å vedlikeholde og styrke demokratiet. Her finner vi grunn til å referere NIFU STEP sin utredning som er gjort på oppdrag fra Tronutvalget, (Rapport 27/2007 Organisasjon og styring av studieforbundene i Norge – en analyse for Tronutvalget), står det:

Dessuten er dette viktig for utviklingen av frivillig sektor; den nære koplingen mellom studieforbundene og deres vel 400 frivillige medlemsorganisasjoner er trolig av vesentlig betydning for å fremme og videreutvikle demokratisk deltakelse i samfunnet. (s 6)

Videre står det:

Framtiden for den frivillige sektorens uformelle og fleksible opplysnings- og kursvirksomhet – som et viktig supplement til det offentlige utdanningssystemet – er høyst uviss dersom rammebetingelsene ikke endres vesentlig. (s 9)

FFO opplever at den fleksibilitet og åpenhet som de overordnede målene skisserer, må følges opp gjennom utformingen av et nytt regelverk. FFO vil spesielt understreke at studieforbundenes mangfold ikke påbegrenses gjennom bl.a etablering av kvalitetsutvalg som skal vurdere hva som er fullverdig voksenopplæring. FFO mener de ulike målgruppene vil ha svært ulik opplevelse av hva som er god læring, og at denne opplæringen ikke må presses inn i felles standarder.

FFO vil også legge vekt på at det må være en sammenheng mellom de overordnede målene, og de midlene som stilles til rådighet for å nå målene. Bevilgningene i årene framover vil være avgjørende for hvilke resultat studiearbeidet vil gi.

Ny lov

Det er foreslått en ny lov som regulerer en mer samlet sektor for frivillig og tjenestefr opplæring utenfor det formelle utdanningssystemet. I denne loven er det også tenkt at folkehøgskolene, fjernundervisningsinstitusjonene og deler av skolene som i dag faller inn under privatskoleloven, skal med. Gjennom dette forslaget er også den ikke-formelle opplæringen i regi av studieforbundene gitt en viktig plass.

I utgangspunktet virker dette som en grei rydding, og det gjør virksomheten mer oversiktlig. Det er likevel vanskelig å se fellestrekkene mellom de ulike virksomhetene som skal inn i en ny lov.

Tettere samarbeid med fylkeskommunen

For FFO har det vært viktig at studievirksomheten følger den øvrige organisasjonsstrukturen. Studiearbeidet er et virkemiddel i organisasjonenes arbeid, og det ville derfor vært uheldig om ansvaret ble lagt utenfor organisasjonenes demokratiske system.

FFO ser at utvalget har hatt et klart oppdrag i å gi framtidens fylkeskommuner flere ansvarsområder, og det er lagt opp til at studieforbundene skal ha et tettere samarbeid med fylkeskommunen. Vi ser videre at regioner og fylkeskommuner omtales litt om hverandre, og det foreslås en modell med regionale partnerskapsavtaler mellom det offentlige og studieforbundene på det som omhandler den formelle opplæringen.

FFO opplever at den tradisjonelle studievirksomheten ikke berøres av dette, og at den delen det er viktig er lagt til organisasjonene, fremdeles vil gjøre det. FFO har ingen innvendinger mot et forslag der den formelle opplæringen sees i sammenheng med det offentliges ansvarsområder for lignenede opplæring i fylker/regioner.

Ny tilskuddsmodell med stor usikkerhet i forhold til særskilte målgrupper

FFOs største bekymringen i forhold til Tronutvalgets innstilling er at det er stor usikkerhet knyttet til en ny tilskuddsmodell. Tilskuddsordning 1 er en ordning som berører den tradisjonelle studievirksomheten, og som vil berøre funksjonshemmedes organisasjoners tradisjonelle aktivitet. Denne modellen er foreløpig lite konkret. Det er svært vanskelig å se hvordan grupper som har vært prioritert innenfor § 24-midler blir ivaretatt i denne nye modellen.

Det er i tilskuddsordning 1 foreslått en inndeling i 3 ulike tilskudd:

- a) Grunntilskudd
- b) Opplæringstilskudd
- c) Forhøyet opplæringstilskudd

Det ser ut som det er forhøyet opplæringstilskudd som skal kunne dekke målsettingene med dagens § 24-midler. Om dette tilskuddet står det:

Tilskuddet kan nyttes sammen med læringstilskuddet og det kan rapporteres med inntil 15 prosent av bevilgningen på den ordningen ut fra at det fjerner hindringer for personers deltakelse og læring. Dette omfattes i all hovedsak av samme regler som opplæringstilskuddet.

Det er vanskelig å vurdere denne formuleringen i forhold til hva det innebærer for særskilte målgrupper og hvilke konsekvenser det har i forhold til dagens ordning. Dersom det skal forstås slik at 15 % er grensen hvert studieforbund har på å rapportere tiltak med forhøyet tilskudd, er dette temmelig dramatisk for funksjonshemmedes organisasjoner. I dag er situasjonen slik at FS ut fra aktivitet mottar mer enn det dobbelte i tilskudd fra § 24-midlene i forhold til § 19-midlene (som ser ut til å erstattes med opplæringstilskudd). FFO er av den oppfatning at det er viktig at et forhøyet opplæringstilskudd øremerkes de grupper det gjelder og de organisasjoner som organiserer målgruppen. Med noen få unntak organiserer FS de tilskuddsberettigede organisasjonene av og med funksjonshemmede og kronisk syke. Derfor må tilskuddsordningen innrettes slik at tilskuddet når målgruppen.

Ulike kriterier for studietiltak

FFO mener det vil være hensiktsmessig med en oppmykning av dagens regelverk i forhold til de grensene som er for å få godkjent et studietiltak. I utredningen drøftes det om dagens 14 års-aldersgrense er hensiktsmessig, og utvalget konkluderer med å anbefale en opprettholdelse av den. FFO mener dette hadde vært en naturlig aldersgrense dersom det hadde vært ene og alene formell opplæring i studieforbundenes virksomhet. Da ville det vært fornuftig å argumentere ut fra at det skal være et tilbud utover grunnskolenivå. I og med at utvalget i sin utredning vektlegger den ikke-formelle opplæringen, stiller FFO seg ganske undrende til at det har vært viktig for utvalget å anbefale en tydelig aldersgrense på 14 år. For funksjonshemmedes organisasjoner vil en opplæring for deltakere under 14 år være naturlig ut fra et diagnosefellesskap og en lærings – og mestringssituasjon. Dette vil representere en læring av ikke-formell art som aldri vil inngå i en grunnskoleopplæring. Det kan for eksempel dreie seg om familiekurs, og slik regelverket er i dag blir ikke barn/ungdom talt med selv om de er hovedmålgruppe i kurset. FFO mener en lavere aldersgrense vil gi et bedre bilde av studievirksomheten og av oppslutningen. FFO mener dette enten kan gjøres ved ikke å ha en aldersgrense, evt. sette en lavere aldersgrense.

FFO mener også at dagens krav om 12 timer ikke er hensiktsmessig. Her vil det for mange av funksjonshemmedes organisasjoner være en utfordring å holde et helgekurs som fyller kriteriene for 12 læringstimer. I mange av funksjonshemmedes organisasjoner er det pga en diagnose/en funksjonshemming behov for å ha et roligere tempo med flere og lengre pauser enn det andre grupper vil ha behov for. Det er grupper der konsentrasjon er en stor utfordring, og 12 timer på et helgekurs vil ikke være gjennomførbart. Å redusere det generelle timekravet, vil åpne for at flere kan delta fra funksjonshemmedes organisasjoner. FFO er også av den oppfatning at god læring ikke nødvendigvis er knyttet opp til et timeantall. Det kan være flere måter å løse disse utfordringene på. Det ene er som nevnt å redusere timekravet for all studievirksomhet. Det andre vil være å gi dispensasjon til grupper som vil ha et slikt behov. (jf dagens dispensasjonsordning vedr. deltakertall). Det er også mulig å kombinere disse: eks redusere det generelle timekravet til 9 og i tillegg åpne for dispensasjon i forhold til særlige målgrupper.

FFO vil understreke at det er viktig at dagens dispensasjonsordning i forhold til kravet om 5 deltakere, opprettholdes. Vi ser at det blant funksjonshemmedes organisasjoner kan være svært sårbart der deltakelsen p.g.a. sykdom/funksjonshemming er mindre stabil.

Formelle krav til studieforbund

FFO mener de formelle kravene til et studieforbund er greie. Vi ser at det er en endring i godkjenningsskriteriene i forhold til den lokale forankringen. FFO mener det er fornuftig å foreslå at en regional forankring av studieforbundene er tilstrekkelig. Blant FFOs medlemsorganisasjoner ser vi en utvikling mot en større regionalisering, og at fylkene dermed blir mindre viktig. Vi antar at dette også kan være situasjonen i andre organisasjonsmiljø. Hva en region vil være, gjenstår likevel å se.

Videre arbeid med nytt regelverk

FFOs erfaringer med bakgrunn i denne utredningen er at spisskompetanse er viktig i forhold til hvilke utslag og konsekvenser endringer får for de særskilte målgruppene. Vi opplever at utvalget ikke har hatt den spesielle kompetansen og nærheten i forhold til praktiseringen av dagens § 24-midler. Det er derfor beskrevet en tilskuddsmodell som kan få dramatiske og utilsiktede følger. FFO vil derfor be om at en representant som kjenner både funksjonshemmedes organisasjoner og dagens regelverk og praktisering godt, blir tatt med i det videre arbeidet med et nytt regelverk.

Med vennlig hilsen

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Margaret Sandøy Ramberg/s
leder

Liv Arum
generalsekretær